СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 107. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, пятниця, 9-го травня 1947. No. 107. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, May 9, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

В ПОВНІМ СЕНАТІ ЗБЕРЕГЛИ ПРАВО ЗАГАЛЬНИХ ЗБІРНИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Підчас дискусії над новим робітничим законом сенат 44 голосами проти 43 відкинув поправку до законопроєкту, щоб заборонити юніям збірні переговори на загально-краєві розміри. Цю заборону обстоював провідникреспубліканської групи Роберт А. Тефт, а проти неї вийшов сенатор з нюйорського стейту, теж республиканець, Ирвинґ М. Айвес. Боротьба за цю постанову йшла довший час. Голоси раховано наперед, одначе під час голосування не було на салі пять сенаторів, які мали голосувати за поправку, а не явилося теж трьох, котрі були проти. Поправка перепала лише одним голосом, одначе як внескодавець сен. Джозеф Г. Бол, так і покровитель сен. Тефт мусіли прийняти спокійно поразку. Тепер на деннім порядку є ще дві інші важливі поправки до законопроєкту.

ЩЕ ОДИН ДОКТОРАТ ДЛЯ АЛЄМАНА ПЕРЕД ВИЇЗДОМ ДО МЕКСИКА.

Мексиканський президент Міґель Алєман покінчив девятьденне гостювання в Злучених Державах відвідинами університету в Канзас Сиґі, де йому надали почесний докторат права. У промові з цієї нагоди Алєман підчеркнув значення свобідної науки у противенстві до змагань тоталітарних режімів, де науку використують для пропаганди. Як головну черту змагань демократії Алєман підніс оцінювання свободи кожної людини зокрема, і то для її власного добра, а не для служби тиранам. Після університетського свята відбувся обід на честь Алємана, а пополудні в середу 7. травня він відїхав літаком до Мексика.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН СВЯТКУЄ РІЧНИЦЮ НАРОДИН.

У четвер 8 травня припадала 63 річниця народин президента Герія С. Трумана. Урядовий Вашинґтон пригадав, що саме в день народин президента в 1945 році закінчено війну в Европі. На цьогорічну річницю президент не мав ніякої спеціяльної програми, крім пресової конференції. Він тримається засади, що день народин не повинен спиняти звичайної праці людини. З нагоди дня народин він дістав кілька дарунків, між іншими мистецьку різьбу, зображаючу голову Трумана на земнім глобі. Різьбу виконав італійський мистець Педор Павселі з Ню Йорку. Довкруги глобу поміщений латинський напис „PAX" („мир").

РЕВОЛЬВЕРОВИЙ ДВОБІЙ У СТЕЙТОВІМ СЕНАТІ.

Два члени сенату стейту Оклагоми в місті Оклагома Сиги стріляли до себе з револьверів у салі сенатських засідань. Інші сенатори й прислуга поховали свої голови за пульпіти та лавки, коли почули стріли, Разом впало три стріли. Старший сенатор, Там Анґлін, що має 64 роки, дістав постріл у клуб, а молодший, Джімі Скат, у віці 35 літ, вийшов без шкоди. Коли його приловили, він піддався арештові, віддав револьвер та сказав: „Ми оба вхопили за револьвери водночас. Мій противник загрозив мені, що мене вбє, коли я не вступлюся йому з дороги". Показалося, що старий стріляв раз, а молодий два рази. Це сталося під час обідної перерви в середу 7 травня.

СТОЛІТТЯ НАЙСТАРШОГО ПРИЛЮДНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

У середу 7 травня Міська Колеґія Міста Ню Йорку (Сити Каледж оф Ню Йорк) почала друге століття свого існування. Ця школа дістала чартер 7 травня 1847, а замітна вона цим, що це перша в Америці школа університетського типу, утримувана якоюсь прилюдною установою, в цьому випадку управою міста Ню Йорку. В засаді всі найвищі школи в Злучених Державах є утримувані приватними корпораціями, які дістають на утримання фонди з добровільних дарів та зі шкільних оплат студентів. Сити Каледж оф Ню Йорк приймає лише найспосібніших студентів чи студенток з прилюдних середніх шкіл („гайскул"), а наука в цій школі є безплатна. З нагоди століття школи відбувають цілий рік різні маніфестації.

ЗУСИЛЛЯ ПРОВІДНИКІВ ПАЛАТИ ЗА ДОПОМОГУ БЛИЗЬКОМУ СХОДОВІ.

Серед провідників обох великих політичних партій в палаті репрезентантів прийшло до порозуміння, щоб безпосердно перед голосуванням не зайшла яка несподіванка в справі ухвалення допомоги для Греції й Туреччини в сумі $400,000,000. Бувший предсідник палати Сем Рейборн закликає до прийняття законопроєкту, при цім остерігає, що його відкинення може викликати нові змагання до ізоляції Америки серед незвичайно важливих історичних подій. Республиканський конґресмен Водсворт, колишній сенатор зо стейту Ню Йорк, остерігає перед експансією Росії і вважає програму Трумана за єдину, яка може цю експансію стримати.

Секретар Маршал готовий перебрати адміністрацію окупованих земель

Із заміток секретаря стейту Джорджа С.Маршала під час пресової конференції виявляється, що цей департамент готовий перебрати під свою адміністрацію окуповані землі, якими досі адмініструє секретаріят війни. Маршал пригадав, що ще за часів, коли він був начальником штабу, він давав суґгестію тодішньому секретареві стейту Бирнсові, щоб він перейняв адміністрацію окупованих країн. Бирнс тоді відповів, що він не має відповідного апарату на справування нових обовязків. Після того іменовано ген. Джана Г. Гилдринґа з секретаріяту війни помічником секретаря стейту і той узяв із собою персонал з 26 людей, які зможуть дати собі раду з наладженням адміністрації в окупованих країнах.

У БРАЗИЛІЇ ПРОГОЛОШЕНО КОМУНІСТИЧНУ ПАРТІЮ НЕЗАКОННОЮ.

Найвищий Виборчий Трибунал у Бразилії, який має свій осідок у столиці Ріо де Жанейро, рішив у середу 7. травня 3 голосами проти 2, що Бразилійська Комуністична Партія є незаконною. Рішення Трибуналу буде передане урядово до відома конґресові й команді армії. Та заки це станеться, команда армії уже позаймала стратеґічні становища, щоб перешкодиди можливим комуністичним заворушенням. Уряд приступив змісця до закриття 445 комуністичних клюбів в цілій країні. Президент Евріко Ґаспар Дутра видав розпорядок, щоб завісити на 6 місяців діяльність комуністичної Бразилійської Конференції Робітників за те, що ця організація викликала безупинні страйки та стримувала продукцію. Уряд уже від року звернув увагу на комуністичну пропаганду, якої вістря зверталося проти Злучених Держав. Під вказівками з Москви бразилійські комуністи представляли себе єдиними оборонцями демократії, а про Злучені Держави писали як про націю бандитв і ґенґстерів.

ПРИЇХАВ КОРАБЕЛЬ ЗІ СКИТАЛЬНИКАМИ.

Ню Йорк, 7. травня. — Сьогодні після полудня причалив до місцевого порту корабель „Марін Марлін", що приїхав з Бремерґафен, з Німеччини, та привіз 870 подорожних, переважно переселенців-скитальників.

Надзвичайне засідання Надзвичайної Сесії О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 7. травня. — Під загрозою арабського бойкоту дальших нарад і поступування в справі Палестини, надзвичайна сесія Загального Зібрання О.Д. відбула сьогодні надзвичайні наради, признаючи Високому Арабському Комітетові такі самі права під час обговорювання справи Палестини, як їх раніше вже було признано Жидівській Агенції. В цій справі Загальне Зібрання прийняло більшістю 39 голосів проти одного та при 11 здержаних, таку британську резолюцію: „Загальне Зібрання стверджує, що рішення Першого Комітету (в справах політики і безпеки), яким запевняється Високому Арабському Комітетові висулхання (в справі Палестини), є вірною інтерпретацією замірів Зібрання". Арабське домагання віддержували Велика Британія і Злучені Держави, одинокий голос проти наведеної британської резолюції віддала Ґватемаля, а 11 здержаних були: Советський Союз, Південна Африка, Колюмбія, Чіле, Уруґвай, Венесуеля, Україна, Білорусь, Польща, Чехословаччина і Югославія.

ЖИДІВСЬКА АҐЕНЦІЯ ПРИЙНЯЛА ПРОПОЗИЦІЮ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 7. травня. — Жидівська Аґенція для Палестини повідомила сьогодні Загальне Зібрання О.Д., що вона „з приємністю принімає" запрошення Загального Зібрання висловити свою думку на теперішній надзвичайній сесії в справі майбутнього управління Палестини. Подібної відповіді сподіються теж від запрошеного вже Високого Арабського Комітету. Жидівська Аґенція вже визначила теж своїх представників.

БУДУТЬ ДОМАГАТИСЯ ПОСЛУХУ ДЛЯ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 7. травня. — В найблищих днях Рада Безпеки розглядатиме небувалу ще досі справу, іменно відмову послуху цій світовій організації з боку Югославії, Альбанії і, правдоподібно, Болгарії. Балканська Провірочна Комісія О.Д., що після слідства на Балканах радить тепер над цею справою в Женеві, вирішила залишити на Балканах свій окремий допомічний відділ, який дальше прослідживав би справу альбанської, югославської і болгарської інтервенції у внутрішніх справах Греції, точніше — їх піддержку комуністичних заворушень в Греції. Уряди Альбанії і Югославії поінформували Балканську Комісію, що вони не впустять згаданого відділу цеї Комісії на свою територію. Комісія віддала справу Раді Безпеки і сьогодні повідомлено, що Злучені Держави і Велика Британія докладатимуть усіх зусиль, щоби від Балканських країн вимогти послух Обєднаним Державам. Советський Союз піддержує альбансько-югославськ відмову співпраці.

ЗАГРОЗА ВТРАТИ МОЖЛИВОСТЕЙ РАДІОПЕРЕДАЧ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 7. травня. О.О.Д. досі користувалася полекшами американського департаменту стейту для всіх своїх радіопередач для Південної Америки, Европи та Далекого Сходу. Якщоб американський Конґрес з економічних причин рішив здержати закордонні радіопередачі департаменту стейту, то О.Д. практично були б позбавлені більшості можливостей передавати закордон теж свої радіопраграми.

ПОЯВИВСЯ ПЕРШИЙ КАТАЛОГ ВИДАНЬ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 7. травня. — Сьогодні вийшов з друку перший річний каталог видань О.О.Д. Каталог має 24 сторони та описує 330 документів, виданих О.О.Д. в 1946 році та на конференції в Сан Франсиско. В каталозі заповідається теж важливі видання О.О.Д., що мають появитися в 1947 році.

ПАЛЕСТИНСЬКІ АРАБИ ПЛАНУЮТЬ ПАЛОМНИЦТВО ДО МОСКВИ.

Єрусалим, 7. травня. — Містопредсідник Високого Арабського Комітету, Ямаль ель Гуссейні, сьогодні потвердив, що палестинські араби навязали контакт зі Советським Союзом в справі висилки до Москви своєї окремої делеґації. Він додав, що на арабську пропозицію Москва ще досі не відповіла. Докищо араби не задумують відкривати в Москві свого бюра, як це вони вже мають в Ню Йорку та у Вашинґтоні та як планують в найблищому часі відкрити в Шикаґо.

СКИТАЛЬНИКИ ПОТРЕБУВАТИМУТЬ ДОПОМОГИ НА НЕОЗНАЧЕНИЙ ЧАС.

Лузанна, Швайцарія, 7. травня. — Сьогодні Підготовчій Комісії для створення ІРО (Міжнародня Організація для Скитальників) представлено дефінітивні дані про 879,950 скитальників в Европі та на Близькому Сході, які ще на неозначений час будуть залежні від частинної, або повної допомоги міжнародніх організацій. У світі ще є усіх 1,345,902 скитальників, яких треба буде переселити з місць їхнього теперішнього побуту. Звертається увагу, що в статуті ще не створеної ІРО сказано, що головним завданням цеї організації буде „заохотити скитальників вертатися до своїх країн". Проте, дотеперішня практика виказала, що добровільний поворот скитальників, головно східньо-европейських, до країн їх походження є виключений і тому единою можливою розвязкою цеї сьогодні ще найбільш траґічної проблеми, створеної другою світовою війною, є масове переселення до інших країн. Під цим оглядом береться до уваги насамперед Арґентину, яка вже виявила готовість прийняти відповідну кількість переселенців, та яка, правдоподібно, буде черговою країною, що підпише статут ІРО. Звертається увагу, що Злучені Держави, користаючи зі своїх міжнародніх впливів, роблять відповідний натиск власне на едино можливу розвязку скитальчої проблеми, іменно: переселення.

ФРАНЦУЗЬКІ РАДИКАЛИ ПІДДЕРЖУЮТЬ ПРЕМІЄРА РАМАДІЄ

Париж, 7. травня. — Французька Радикальна партія рішила сьогодні піддержати премієра Рамадіє та його уряд після вичищення з нього комуністичних міністрів, хоча й не цілком погоджується з його політикою економічної контролі. Вже завтра премієр Рамадіє назначить, правдоподібно, пятьох нових міністрів на місце викинених комуністів та проголосить свою економічну програму, успіх якої у великій мірі залежатиме від американської допомоги у формі кредитів та посилок збіжжя. В загальному заповідається цілий ряд нових внутрішньо-політичних труднощів в країні.

ЗАГРОЗА ГОЛОДУ В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 7. травня. — Два роки після закінчення війни, американське й британське військові управління в Німеччині стоять перед проблемою найгіршої досі харчової кризи в їх окупаційних зонах. Положення прибирає загрозливих розмірів насамперед в британській зоні. Стверджується, що теперішнє прохарчування німецького населення є на 200 до 300 кальорій менше від мінімального.

ХАРЧОВА КРІЗА В АНГЛІЇ.

Лондон, 7. травня. — Лорд Вултом, міністер прохарчування в британському уряді за час війни, остерігав сьогодні в парляменті, що Великій Британії загрожує сьогодні харчова кріза подібна до зимової кризи вугілля, яка була призвела до паралїжу ціле британське господарство. Вултон заявив, що британські заготівлі збіжжя і мяса не вистачать на довше, як на 5 до 7 місяців, і якщо уряд завчасу не подбає про їх доповнення, то англійські господині вже в найблищому часі мусітимуть вертатися з порожніми руками з харчових магазинів.

ГРЕЦІЯ МОБІЛІЗУЄ РЕЗЕРВИ ДО БОРОТЬБИ З ПАРТИЗАНАМИ.

Атени, 7. квітня. — У своїй рішучій акції закінчити безпорядки комуністичних партизанів в країні та у звязку з посиленою їх акцією на півдні країни, грецький уряд рішив змобілізувати на Пельопонезі щонайменше 1,500 поліційних резервів. Міністер публичного порядку заявив сьогодні в парляменті, що для остаточного внутрішнього замирення країни потрібні ще „нові жертви".

АВСТРІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗАКІНЧЕННЯ ОКУПАЦІЇ.

Відень, 7. травня. — Австрійський парлямент прийняв сьогодні дві резолюції, домагаючись від Союзників закінчення військової окупації та відкликання окупаційних військ з країни і передачі влади австрійському урядові ще перед підписанням мирового договору.

„ДЕМОКРАТІЯ" ТА „РЕАКЦІЯ" В СХІДНІЙ ЕВРОПІ.

Москва, 7. травня. — Московська комуністична „Правда" надрукувала сьогодні статтю Бориса Леонтієва, в якій твердиться, що „нові демократії" в Польщі, Чехословаччині, Болгарії та інших східньо-европейських країнах є предметом постійних атак внутрішніх „реакційних груп", що в тій цілі або використовують парляментарні методи, або „йдуть в підпілля". Не називаючи Злучених Держав Америки і Великої Британії по імені, автор твердить, що згадані „реакційні групи" в Східній Европі дістають допомогу „зі зовні" від „фальшивих демократій", що виказують „необмежені апетити користи і влади в цілому світі". Совєтська преса рівночасно гостро критикує американсько-британські торговельні договори зі Скандинавськими країнами та злуку американсько-британської окупаційних зон Німеччини.

НАДІЇ НА АМЕРИКАНСЬКИЙ „МИРНИЙ ЛЕНД-ЛІЗ"

Лондон, 7. травня. — Лондонський „Таймс" сьогодні пише, що американська „доктрина Трумана" була в основному прийнята й тепер належить ще тільки назначити її засяг. Американську політику допомоги іншим країнам називається „мирним ленд-лізом" і Англія сподіється, що вона теж з неї скористає.

РАДИКАЛЬНИЙ ЗВОРОТ ФРАНЦІЇ В СТОРОНУ АМЕРИКИ.

Париж, 7. травня. — В дипломатичних колах вважається, що вичищення комуністів з французького уряду означає радикальний зворот французької політики в сторону Злучених Держав Америки, та що це є наслідком не тільки внутрішньої політики, але теж міжнародного положення, яке витворилося після невдачі Московської конференції.

СОВЄТИ ЖДУТЬ ТІЛЬКИ НА АТОМОВУ МОМБУ.

Лондон, 7. травня. — Сер Освальд Мослей, відповідаючи на закиди московської радіопропаганди про „відродження фашизму в Англії", заявив, що большевики як можуть так брешуть, щоб тільки дати світові тему до розмов, доки вони ще не мають атомової бомби.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDEL 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокe число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАЗИВАЄ ПРАВДУ БРЕХНЕЮ

Воно рідко трапляється між культурними людьми, щоб один одного називав брехуном, а як трапляється, то вже мусять бути на це не тільки поважні причини, але й поважні докази. До появи большевизму, фашизму та націзму не вживано такої назви в міжнародніх зносинах, ні в офіціяльних промовах, відозвах, чи письмах. Одначе тоталітаризм увів у життя нову етикету, як і нову етику, себто дикунство й облуду, що ще не минуло, бо ще існує творець цеї нової системи — большевизм.

Хто з американців це знає, той не повинен дивуватись, чому советські газети пишуть про американський „ґенґстеризм", чи чому назвали секретара стейту Маршала малощо не брехуном. Певно, що воно важко американцеві стерпіти, коли його „воєнний спільник" неславить американського генерала, що займав у найбільшій війні світу найвизначніше військове становище, з якого вивязався якнайсолідніше й найрозумніше, за що його в мирні часи, наділено ще й найвищим політичним становищем. Воно виглядає куди гірше, коли зважати, що часописи в Советах контрольовані урядом і передають у таких випадках цілком певно тільки те, що їм наказано передати. До цього можна б ще додати, що ген. Маршал вибрався як секретар стейту до Москви з повною вірою, що справа миру з Німеччиною та Австрією буде там полагоджена, а співпраця зі Советами в інших справах наладнана. Що більше: У свому звіті він навіть не назвав Московської Конференції невдачею і згідно з тим, що заявив Сталін, заповів, що в осені, при наступних нарадах, піде усе гладше. Знов це, що він сказав, що в Москві не прийшло до повного порозуміння через опір Советів, було дуже делікатне. Від вояка-дипломата можна було надіятись гострішого тону, такого, на який Совєти дійсно собі заслужили. Хоч цього Маршал не зробив, проте і тим не вдоволив Кремля, бо й за цей лагідний звіт заатакували його московські „Ізвєстія" в цілком непристойний спосіб, закидаючи йому „фальшиве інформування американського народу". Саме так висловилась ця газета про останню радійову промову Маршала до американського народу, в якій він здавав звіт про висліди нарад в Москві.

Важко подумати, щоб поза комуністами знайшовся хтось другий у світі, щоб не повірив у правду цього, що сказав секретар стейту Маршал. Знов хто хоч трішки визнається на кремлівських методах, той певно не подивується, чому „Ізвєстія" так написали. „Азійські інтриги" Кремля уже давно розчовпані й розгадані. „Західна ментальність" може вправді далі дивуватись, як можна так поступати, але вже не може казати, що цього не розуміє, бо методи Кремля можуть бути нині невідомі тільки крайнім неукам, або політичним сліпцям, що втратили зір назавжди.

Політика задніх коліс

Сенатор Гері Ф. Бирд з Вирджінії, визначний член Демократичної Партії, недавно заявив, що як президент Гері С. Труман не підпише законопроекту про обмеження прав робітничих юній, то „нарід буде думати, що єдиним шляхом для переведення нового робітничого законодавства буде вибір президента з Республиканської Партії". Знов другий демократичний сенатор, Карль А. Геч з Ню Мексика, висловив протилежну думку. Він каже, що як президент не підпише, себто заветує, то тим спинить розгін тих, які домагаються „карного законодавства" проти робітничих юній, як і тих що хочуть залишити нетиканими теперішні вольности юній. Отже одно негодування зрівноважить друге і назагал настрій серед виборців не дуже зміниться.

З цього бачимо, що хоч президентські вибори ще далеко, але заважують уже тепер.

Про торги над переведенням робітничого закону в обох палатах конгресу пишуть газети майже щодня. Деколи важко довідатися, про що йде справа, аж після кількох днів сензаційних наголовків та рекримінацій, пишуть, що це — „політика". На ділі це не політика, але „політикування", („палитикс"), себто це, коли якусь поважну справу трактується легкодушно. Оце змішування двох понять — „політика" й „політикування" — заставляє часто американського громадянина не брати трагічно нераз дуже важливих політичних справ, а це зле, бо через те маємо різні політичні невдачі.

Злучені Держави дійшли до такої сили, що тепер американців назагал нічо не лякає. Винятком є хіба одна війна. Тому політику — внутрішні справи, як теж закордонні — веде головно одна верства народу. Звичайно це багаті бизнесовці. Ця верства має подавляючий вплив на ведення усіх громадських справ. В обидвох великих політичних партіях найдуться Рузвелти, Вітнії, Астори, Моргани, Барухи чи Морґентави. Теж буває, що як президентом якогось великого банку є республиканець, то першим віцепрезидентом є звичайно демократ і навпаки. Переможе одна партія при виборах, то лише зміняються впливові імена, а бизнес, получений з впливами, іде по старому.

З такої точки і серед таких відносин треба глядіти і на політичні торги між впливовими „п о л і т и к е р а м и" („палитишенс").

Найзамітнішим прикладом „політикування" у внутрішніх справах є ухвалювання нового податкового закону. Республиканська Партія, яка добилася при останніх виборах більшости в конгресі, зпочатку зовсім поважно хотіла дотримати передвиборчої обіцянки і знизити податки на яких шість більйонів долярів. Минув місяць, два, три, реформа податків притихає. Виринає питання: А що буде, як обтяти податки, а закордонна політика Америки не допише? Тоді демократи скажуть: „Республиканці загирили справу, не ухвалили грошей" і тим готові при наступних виборах висадити республиканців з їхнього теперішнього сідла в конгресі.

Виходить на таке, що як грозять республиканці демократам, то демократи мають зараз свій батіг на республиканців. Отже є „чек" на розмах. Знову циніки, приглядаючись цьому, кажуть: „Крук крукові ока не видзюбає". Та оборонці цеї системи відповідають: А який є інший спосіб взаємної контролі обох партій? Треба ж вважати, щоб нарід не потерпів шкоди від завеликої сили одної партії.

Політика має у собі багато приманливого. Тому, як хто пуститься на політику, той нераз готов на все, коби лише втриматися на овиді. Прикладом цього був небіжчик Френклин Делано Рузвелт: Тягнув ярмо до самісінької смерти. Був хворий, носив заліза на ногах, а не попустив політичних віжок. Хоч умер в ярмі, то по його смерті не лише рідня, але й найближчі співробітники далі не хочуть резигнувати зі своїх впливових становищ.

Цим теж можна пояснити багато різних політичних потягнень президента Трумана, що вже добре підівчився високої політики. Він розуміє потреби широких мас. Одначе не лише робітничим юніям, своє становище він завдячує але й таким магнатам, як Бирд, чи загалом демократичним провідникам у південних стейтах. Коли б так провалився він при виборах, тоді не він самий паде, але ціла партія. Ми ж свідками, як республиканці близько двадцять літ не можуть добитися с т р а ч е н и х впливів при кермі держави! Ця конкуренція між обидвома головними партіями заставляє політиків дбати про популярність, шукати підтримки у найширших мас, але це власне засада демократії: опиратися на народні маси. Тому саме американські провідники кажуть, що вони ведуть народню політику, а не особисту, та що за неї є відповідальний весь нарід.

Та коли йде про успіхи в політиці, чи там про загальні осяги, то бувають випадки, що мудрий монарх, навіть і диктатор, може часом осягнути більше, ніж контрольований загалом політик. Зате частіше заходить небезпека надужиття влади, а яка це небезпека, видно найкраще по Гітлерові, чи тепер по Сталінові. Політика в Америці нагадує „політику задніх коліс" та вона таки безпечніша від політики диктаторів, що оглядаються тільки на себе і свою кліку.

Петро Ромен.

МОСКВА І КИЇВ

(УБІ) У Києві готуються тепер до урочистого відзначення 800-річчя м. Москви, Українсько - советські письменники і українські квіслінґи зобовязані уложити відповідний літературний збірник, куди мають увійти уривки з тих творів, де хвально згадується про Москву, а також фольклорні твори - пісні, перекази і народні оповідання про Москву і твори сучасних українських письменників, спеціяльно написані з нагоди цього „надзвичайного" ювілею. Урочисте відзначення цих роковин через влаштування святкових вечорів організується також в усіх більших містах УРСР: у Львові, Харкові, Дніпропетровську, Чернівцях, Ужгороді... Вся Україна мусить у ці ювилейні дні радіти і дякувати Москві, що дожила до цього великого ювілею і з вдячністю звертати свої очі туди, на північ, де росте і розбудовується це велике місто — новітній Вавилон „советського народу" з тією вежою над ним, що сягатиме аж до хмар, а на ній стоятиме постать нового пророка. Всі мусять дивитись туди і горнутись душею... Щоб не розпорошитись і не попасти під впливи „буржуазного світу"... І будуть всі газети виповнені статтями про морально - політичну єдність „советського народу" і лунатиме пісня з усіх гучномовців над просторами тепер уже більш ніж 1/6 земної кулі:

„Москва моя, страна моя,
Ти самая любимая..."

Лунатиме ця пісня і над „с т о р о з т е р з а н и м" Києвом. Зруйнований і знищений протягом останньої війни аж двома лютими окупантами, — слухатиме Київ патетичні слова про Москву, про метро, про будову „палацу советів", вежа якого досягне поставленою на ній фіґурою аж до хмар... І українці, якщо вони ще там лишилися, проходячи вулицями своєї столиці по „нашій не своїй землі", будуть змушені слухати ті патетичні слова про „нову Москву" і про „дружбу народів". А щоб українці не забували, яка та „дружба" і щоб „самостійну" УРСР не потрактували по-своєму, у Києві вже також збудовано памятник. На головній магістралі української Столиці — Хрещатику — на тлі руїн зруйнованого міста підноситься постать того ж таки „нового" творця „нової" Російської імперії. Рука фіґури простерта туди, на північ, на Москву. Цей памятник московські большевицькі збірачі „руських земель" поспішили поставити в Києві одразу ж після закінчення війни, коли столиця України була ще вся в руїнах і жадного будинка не було відбудовано. Промовистий і красномовний знак, поданий українцям Москвою.

Україна завжди п р а г н у л а жити з сусідніми народами в дружбі і в добросусідських звязках і відносинах. Таке ж було її відношення і до московського народу. Але Москва завжди підступом і насильством обертала ту дружбу і звязки на ворожнечу і поневолення.

Так сталося після заключення Переяславської умови з 1654 року. Богдан Хмельницький підписав цю умову з Москвою, з метою взаємної допомоги, „щоб москаль добром і лихом з козаком ділився", як писав Шевченко. Але Москва не дотримала Переяславської умови і використала її для поневолення України, яке поступово дійшло аж до отвертої і цинічної заяви про те, що нібито „України не було, нема, і бути не може".

Так сталося і в революцію 1917 року. Деякі українці і після тяжкого історичного досвіду ще вірили в можливість добросусідських взаємин з російським народом і пішли за облудними заявами московської демократії, яка твердила, що причиною поневолення і всіх лих є царська влада і самодержавство. Після повалення російського самодержавства, Українська Центральна Рада у своєму першому універсалі писала: Хай буде Україна вільною не відділяючись від Росії, не розриваючи з державою Російською... У другому універсалі також підкреслено, що Центральна Рада стоїть за те, „щоб не одділяти України від Росії, щоб вкупі з усіма народами її прямувати до розвитку та добробуту всієї Росії і до єдности демократичних сил її. Але й російська демократія не хотіла знати вільної України, хоч би й у союзі з Москвою. Теж саме повторилося й з червоною „пролетарською Москвою". Радянська Україна в особі українських комуністів теж засвідчила перед Червоною Москвою про своє братерство, дружбу і політичний союз з російським пролетаріятом.

Невдячне і трудне завдання дістали від Москви українські письменники і квіслінґи українського народу у звязку з святкуванням московського ювілею. Треба відшукати в усній народній творчості і в творах українських письменників хвальні відгуки про Москву і вияви почуття вдячности і захоплення Москвою... А який чудесний і багатий збірник можна б було скласти про Москву, якби взяти все те, що дійсно думав і як дійсно оцінював український народ Москву на протязі своєї історії! Москва в народній творчості — це символ жорстокости і джерело всіх лих і горя українського народу. Досить згадати хоча б таке поширене прислів'я, як „Москва сльозам не вірить"... Якби зібрати всі народні оповідання і прислів'я і з них скласти повну і глибоку характеристику московського народу з усіма його національними рисами, тоді кожний міг би наглядно п е р е к о н а тись, скільки у тих рисах чужого й ворожого українському народові. Можуть помилятись одиниці, але те, що думав і висловлював цілий народ на протязі своєї історії у своїй творчості, є найглибшою життєвою правдою! Відраза і ненависть до Москви з боку українців є історично закономірною і виправданою реакцією на її гнобительську політику.

Ще більш яскраву характеристику і оцінку Москви з українських позицій маємо у творчості визначних українських письменників і поетів. Особливо велике місце займає боротьба українського народу з московським імперіялізмом у творчості Шевченка Тут знайдемо перелік всіх злочинів, що їх вчинила Москва проти України. З кожного рядка поезій Шевченка вибухає ненависть і гнів проти московського імперіялізму. Жадного рядка немає тут, який свідчив би про „братерство і дружбу з боку московського народу або про відносини між Україною і Москвою, як відносини „двох братніх народів". Не два братні народи, а гнобителі і гноблені, кати і катовані. І це з вини Москви Україна „обікрана сиротою понад Дніпром плаче". І вина ця падає не лише на царя чи російське панство, а на Московщину, на московський імперіялізм, як вияв психології і хижацьких властивостей цілого московського народу. І з народної творчости і з творчости найбільших українських письменників і з цілої історії України в її стосунках з Москвою випливає один висновок: російський імперіялізм з усіма його якостями і методами є іманентною властивістю російського народу в цілому. Ця властивість є історично набутою на протязі цілого існування Російської імперії і може бути викорінена лише після того, як імперія буде розвалена. Москва виявилась нездатною впорядкувати відносини між народами на сході Европи на прогресивних і творчих основах, на принципах дійсної співпраці і взаємного порозуміння та пошанування свободи народів.

Большевицька Москва намагається переконати світ, що тепер в Советському Союзі національна проблема розвязана і більше не існує. В дійсності ніколи в історії і ніде в світі ця проблема не стояла так гостро і не була такою пекучою. Большевицька „розвязка" цієї проблеми полягає в незнаному ще на протязі всієї історії терорі, що привів до того стану, коли в СССР ще в більшій мірі, ніж в царській імперії „на всіх язиках все мовчить". Українська національна стихія не зважаючи на всю жорстокість і гнучкість большевицьких методів її поборення виявилась нездоланною і непоборною. Ні тортури, ні голод, ні фізичне знищення інтелектуального цвіту української нації не дають бажаних для большевиків наслідків. Україна не може злитися і розплистися у „руському морі". Навіть тоді, коли українця змушують забути рідну мову і привчають говорити московською, він усім своїм способом мислення, психологією і конструкцією своєї душі залишається бути українцем і його душа не до Москви, а до України горнеться.

Ні, не до Москви звернені сьогодні очі українців! В уяві кожного українця є сьогодні сплюндрована і знову поневолена Україна. Той образ її сучасного стану, що викликає гнів і біль і виливається словами пісні: „Ой горе тій чайці, чайці небозі, що вивела чаєнята при битій дорозі"... Чайка — „що літала над Жовтими Водами, об дороги чумацькі билась" літає і сьогодні у кожному українському серцеві! Це вона, та Чайка, торкнула своїм крилом душу молодого поета і в ній озвались такі глибинно-українські і оптимістичні нотки, переносячи нас туди, до Дніпра, де

...Все до сонця прагне—вище й вище
На очах у тебе вироста.
Над зеленим вічним полотнищем
Володимир звів свого хреста.
Ми побачим цю красу з тобою,
Хоч тепер — журба і самота.
Але чайка та й понад рікою,
Що літала і тепер літа...

Якщо й сьогодні і серед наймолодшої генерації українського народу там, в Україні, літає в душах ця Чайка і повстає такий образ України і такий Київ — то можна з певністю і вірою дивитися у наше Майбутнє.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.

НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

27)

Ми вже п о с л о в і. Весілля в осені, бо Ірусі щойно минуло 17 літ. Незадовго приїдемо з нею і з другою мамою по Тебе, житимемо разом. Вірю, що полюбиш Ірусю і батьків, так, як мене любиш... Ірусю і її маму ти, мамо, бачила, пригадуєш, під Винипеґом, коли ми виходили з вагону. Я Ірусю нехотя штовхнув тоді. Вона з мамою їхали зо Злучених Держав. Видно так доля судила. У тій припадковій зустрічі ми попали в полон одне одному... А зустріч доведе до подружжя. Моя суджена гарна наче мрія, чарівна як весна, ніжна, невинна й чиста як мала дитина, добра наче ангел. Тато й мама від доні ні трошки не втікли. Вірю, що поблагословиш нас на спеільне життя. Цілую. Ростислав.

П. С. Гляди, мамо, не дуже собі скупуй, не побивайся за роботою! Бо приїду — свариму!

Ірина не втерпіла, написала й собі на чистій сторінці.

„Матусенько! Мені аж сором, що Ростислав мене так розмалював. Я звичайна собі дівчина. Я Тебе завважила тоді при зустрічі. Ти гарненька, трохи з сивиною, як моя рідна мама. Ростислав мені снився два рази минулого тижня. Дякую Тобі за свого судженого, а поцілую міцно-міцно, як приїдемо. Бо я Тебе, матусю, люблю ну, може на пів пальця менше, від рідної своєї мами. Ти не погніваєшся за те. Я тебе ще ж не знаю добре. Мої тато й мама справді чудові люди. Вони все звали мене козеням. Я таки трохи бриклива, а вперта, наче справжня коза. Батьки мене слухають. У завтра, коли Ти листи ці будеш читати, ми всі говоритимемо про Тебе на фармі. Їдемо показувати господарство молодому господареві, познакомити з робітниками. Бо ми живемо всі у місті. Ростислав, і тато вчора обрали мене за суддю, не могли ніяк погодитися. Він, — Ростислав, не тато, — вимагав, щоб, поки ми не одружимося, його трактовано робітником, від робітників не відріжнювано. А нині заспав мало не до девятої! Оба погодилися на моє рішення, ну, я, звичайно, заявилася за татовою думкою, — вважати Любка сином...

Нетерпляче жду часу, коли до тебе приїдемо... Певне, мамо, що Тебе скрізь пізнала б зразуж... Цілую Тебе за своїх тата й маму, а за мене — поцілую приїхавши. Іринка-Любомира".

На спілку клеїли поштові значки. Побігли на пошту, так звану „Субстейшен", здали під посвідку лист. Останок дня торгували. Ростислав взяв себе в руки мовляв — „бизнес біфор плежюр". Поводився надто поважно. Ірині рахунки не клеїлися, забралася готувати вечерю. Мати помагала ще з півгодини. Придивилася, як хлопцеві звинно йде, всміхнулася вдоволено і забралася помагати доні.

Над вечір пригнався батько. Привіз сметани, молока, масла, яєць, дві готових вже до печення курки. Одну положив у кошик, мати наклала гуди яєць, сметани, фунтів два масла, поставила дві літрівки молока, сказала Олені віднести те все батькам. Олена за хвилин пять вернулася. Ставровичі, гейби навмисне, запросили її на вечерю, залишивши крамницю на опіку молодят. Повечеряли самі — тоді нагнали до вечері й дітей... Висиджувати за вечерею їм не дали. Нагнали поблукати по місті, подихати свіжішим повітрям. Дітям, певно, того тільки бракувало! Побравшися за руки пішо почимчикували у парк над рікою. Йдучи любенько сперечалися:

— Нащо ти виписував таке на мене своїй мамі? Іринка картала його ласкаво.

— Не подобалося тобі? — питав він усміхаючися. — Я не видумував! (Далі буде)

Що писала "Свобода" тому 40 років?

9. травня 1907 р.

ПРЕКОНІЗАЦІЯ ЄП. С. ОРТИНСЬКОГО.

Як звідомляє „Діло", преконізація єп. С. Ортинського відбулася в Римі 15. квітня. На тайнім консисторі іменував папа 28 нових епископів, між ними й о. С. Ортинського. Він має титул епископа з Давлії і характер Апостольського Протонотара та буде міг висвячувати священиків. — Для підготовання привіту новому епископові при його вступі на американську землю скликує о. К. Лаврищин на „предварительное совіщаціє" (вступну нараду) духовних отців і представників парафій на день 14. травня до Джерманія Бенефішел Юніон Гол, 422 Шеста Евеня в Ню Йорку. Запрошені теж редактори газет: Ам. Рус. Вістника, Правди і Свободи. Запрошення видруковане лише в А. Р. Вістнику.

ВЖЕ Й ПРАВОСЛАВНИЙ РОСІЙСЬКИЙ ЕПИСКОП ІДЕ В АМЕРИКУ.

Київського депутата, епископа Платона, призначено архиереєм при православній катедрі в Північній Америці. Платон зрікся становища депутата. Православна катедра епископа в Північній Америці це найбільша православна епископія в світі. Платон житиме в Ню Йорку. („Рада").

УКРАЇНСЬКІ БІБЛІОТЕКИ ПРИ ШКОЛАХ У КАНАДІ.

Тростиси шкільної округи Олесько, в провінції Манітоба, у Канаді, задумали заложити українську бібліотеку при прилюдній школі для дітей і вже вислали гроші на книжки до Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. — Канадійська Просвіта жадає закладання українських бібліотек при школах (хоч не примусово), бо українські діти не розуміють англійської мови й тому не можуть читати англійських книжок. Деякі вчителі посвячують кожного дня трохи часу на читання українських книжок для шкільних дітей. За прикладом округи Олесько можуть піти й інші школи.

МАДЯРСЬКА НАХАБНІСТЬ.

Угорський парлямент в Будапешті радить над законом, який має завести мадярську мову у всіх народніх школах. Посли немадярських народів виступають усіми силами проти такого законопроекту, одначе мадярські посли накидаються на русинів, словаків, румунів чи сербів грубими лайками за їхню оборону прав рідної мови у школах. Усіх мадярів на Угорщині тепер 8,588,00 душ, а немадярських національностей разом є 8,132,000, отже 48.6%. Не зважаючи на це мадярські посли хочуть завести у народніх школах виключно мадярську мову.

Кардинал Е. Тіссеран в Шікаґо

БОЛІЄ НАД ТРАГЕДІЄЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ. ЗГАДУЄ ПРО ПОМІЧ ВАТИКАНУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬЦІВ В ЕВРОПІ.

Секретар Східної Конґреґації в Римі, кардинал Е. Тіссеран, в своїй поїздці по Америці, спинився на кілька днів в Шікаґо, де був гостем римо-катол. архіепископа Шікаґа, кардинала Стріча. Високий цей достойник Ватикану в неділю 4. V. ц. р. відвідав офіціяльно українську греко-катол. парохію св. Миколая в Шікаґо, якою управляють оо. Василіяни. Там же взяв участь в архієрейській Службі Божій, яку відправив преосвящ. Амвросій Сенишин, епископ-помічник української греко-катол. епархії в Америці.

При тій нагоді кардинал Тіссеран виголосив знамениту промову до зібраних кількох тисяч українців греко-католиків міста Шікаґо.

Кардинал Тіссеран сказав м. ін., що глибоко співчуває з нещастям, яке стрінуло греко-катол. Церкву в Галичині, що болів над недолею вивезених Москвою українських владик, священиків і вірних. Що всіми силами буде старатися все їм допомагати, щоб облекшити їх долю. Радіє, що тут, в Америці, можемо свобідно практикувати свою релігію, чого нема в нашім краю. А що найважніше, кардинал Тіссеран зазначив з притиском, що Апост. Столиця була перша, яка заопікувалася нашими скитальцями в Европі, і в значній мірі їм допомагала, морально і матеріяльно.

І справді, наші скитальці в Ріміні (Італія), Австрії і Франції дуже багато завдячують інтервенції і грошевій та матеріяльній допомозі Ватикану. Помагав він однаково так греко-католикам, як і православним українцям, що було виразним бажанням Ватикану. (Примітка кореспондента).

Після Богослужби місцеві і позамісцеві оо. Василіяни складали в своїй резиденції поклін кардиналові. Були між ними м. ін. генеральний вікарій Василіянського Чина з Риму та його секретар, які недавно прибули тут з Бразилії і Арґентини, кілька місяців відвідуючи тамошні наші колонії.

Відтак в шкільній галі відбулося прийняття, на якому був приявний кардинал та 35 осіб з духовенства, з преосвящ. Амвросом Сенишином на чолі. — Кардинал живо і нтересувався нашою Богослужбою, яку добре знає. Навіть в старословянській мові проспівав „Заамвонну молитву" та „Благословеніє Господне на вас...". Був вдоволений з торжества і полишив у вірних якнайкраще враження і радісний спомин.

Учасник.

Учасники великої концертової імпрези в Шикаґо

Марія Полиняк-Лисогір

На великому концерті в Шикаґо, який відбудеться вже 10. травня в місцевій Опері та що його організує Ліґа Американців Українського Походження на цілі допомогової акції для українських скитальників, виступатимуть найкращі артистичні сили.

Марія Полиняк-Лисогір

Крім всіляких хорових продукцій, виступить на цьому концерті фільмовий артист Іван Годяк з Метро-Голдвин-Мейєр з Галивуд, відома канадсько-українська скрипачка-віртуозка Дона Ґресько, дебють якої в Тавн Гол в Ню Йорку в лютому ц. р. приніс їй справжній тріюмф та яка дальше студіює в Ню Йорку, а дальше оперовий співак Олександер Кульпак з Шикаґо і оперова співачка Марія Полиняк-Лисогір з Ню Йорку

Марія Полиняк-Лисогір належить без сумніву до кращих співаків-солістів, що їх видала молода американсько-українська генерація. Її незвичайно милий ліричний сопран та повністю опанована співоча техніка здобули їй вже найкращу оцінку строгих музичних критиків, однаково в її сольових концертах, як і оперових виступах.

Марія Полиняк-Лисогір народилась і виросла в Шамокін, Па., де брала чинну участь в місцевих хорах. На коротко перед війною вона приїхала до Ню Йорку, з метою продовжувати свої музичні студії. Своїм таланом та особистим чаром вона швидко здобула собі велику популярність. Вистачило сказати, що „співатиме Мері Полиняк" і це вже було великою гарантією, що в концертовій залі не буде багато порожних місць. Треба ствердити, що Марія Полиняк-Лисогір виступала вже в безлічі українських концертів і не тільки в Ню Йорку та околиці, але в інших містах нашої країни. Одним її концертом в Ню Гейвен в 1941 р. одушевлявся теж ґубернатор стейту Конектикут. Крім численних сольових виступів з хором у відомій Редіо Сити Мюзік Гол, Марія Полиняк-Лисогір виступала теж в різних ролях в Сити Сентер Опера в Ню Йорку. Її участь, як солістки, в кількох американських церковних хорах доповняють її багатосторонну артистичну діяльність.

Марія Полиняк є замужна за капітана американської армії Осипа Лисогіра, що з армією покійного генерала Паттона брав участь у війні на европейському континенті, здобувши собі високі відзначення за героїзм.

Виступ Марії Полиняк-Лисогір на концерті в Шикаґо причиниться без сумніву до ще більшого успіху цеї великої імпрези на допомогу українським скитальникам.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.

З огляду на те, що відомий табор українських скитальників в Ріміні, Італія, ліквідується і з нього вже виїхали перші транспорти скитальників, прохається здержати всі поштові посилки на цю адресу, аж до дальшого повідомлення З. У. А. Д. Комітету.

Пригадується, що на підставі розпорядження американських військових властей і УНРРА в Німеччині і Австрії забороняється робітникам допомогових організацій та членам військових формацій посередничати в пересилці приватних пакунків і листів полевою поштою.

Филаделфія, 8. жовтня 1947.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Жіноча Секція ЗУАДК в Ню Йорку. — У виказі з 26. квітня поминено Гліба Шандровського з Ню Йорку, відомого співака і члена колишнього Українського Національного Хору, що передав Жіночій Секції вигаптуваний тризуб від скитальника з Европи.

— o —

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Укр. Запомог. Тов. Дністер, від. 361, повідомляє усіх своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. травня, в церковній салі, 28 Іст 7. вул., точно в год. 8. ввечір. Просимо всіх членів і члениць прийти на ці збори, бо є дуже важні справи до полагодження, а також будемо вибирати коітет до праці на пікніку, що відбудеться 29. червня. — За уряд: М. Малетич, предс.; Н. Левкович, кас.; П. Кучма, фін. секр.; С. Левко, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори відділу 204 відбудуться в суботу, 10-го травня, в годині 8. ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. На ці збори обовязково мають прийти всі члени відділу, бо є деякі справи до вирішення. Головна справа є плачення вкладок на час, а не так, як декотрі члени поступають, що платять вкладки вже по упливі місяця, або навіть місяців. В інші суботи в місяці буде лише збірка вкладок. — Уряд.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. ім. С. Петлюри, від. 189, відбудуться в неділю, 11. травня, в год. 1.30 пополудні, в галі Аер. Укр. Поступовім Клюбі, 1938 Джерентавн Еве. Наш відділ недавно зорганізувався. Хто хоче записатися до У. Н. Союзу, нехай прийде на збори, а ми радо подамо всі інформації. — За управу: І. Кончак, гол.; Е. Кулик, кас.; М. Харамбура, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 9. травня, в год. 8. ввечір, в Січовій Ґалі. Просимо членів приходити назбори і платити свої вкладки на зборах. — О. Паньків, предс.; Ю. Баранюк, секр.

ФРЕНКФОРД, Па. — **Оцим повідомляємо**, що звичайні місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу, 10. травня, в домі Горожан на Вейклінг ул., в год. 7:30 ввечір. — **Уряд.**

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 11. травня, в 1. годині пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є баагто справ до полагодження. — М. Паранич, секр.

ПОШУКУЮТЬ

Мартин Пособец пошукує сестру

КАТЕРИНУ ХАЛІЦКУ

в важній справі. Коли жиє, хай зголоситься на адресу:

MARTIN POSOBIEC
432 Columbus St., Bridgeport, Pa.,

а коли не жиє, то нехай її діти відізвуться до свого вуйка, або швагер нехай подасть свою адресу.

ЛІДІЯ ЧУБАТА пошукує

АННИ ТЕКАГЛОК

діноче прізвище **МАЦЮРА** зі села Пархан коло Кристинополя, Сокальщина, котра виїхала до Ню Йорку в 1938 р., або до ALEXANDRIA. N. Y.

Прошу Тебе, Анночко, напиши до мене:

ЛІДІЯ ЧУБАТА
D.P. CAMP. MITTENWALD, BAVARIA
U.N.R.R.A. TEAM 1064,
YAGERKASERNE ADM. BLOCK 142,
GERMANY, U. S. ZONE.

або зголоситись до:

WOLODYMYR CISYK,
85-31 — 101 ST.
RICHMOND HILL, N. Y.

МАРІЯ ЮРЧАК, донька Михайла і Катерини Бодюк, літ 39, родом з села Подільці, повіт Рудки, перебуває в Німеччині, пошукує своєї сестри **КАТЕРИНИ ЮРЧАК,** замужна за **Гриник,** з села Погірці, повіт Рудки, і свого шваґра **СІНЬКА ГРИНИКА,** зі села Подільці, повіт Рудки. Мають перебувати в Ню Йорку. Прошу зголоситись до:

MARY BUSH
1431 E. 7th St., Erie, Pa.

Пошукую АННИ ЛАДАНІВСЬКОЇ з Поморян, повіт Зборів. Хто про неї знає, або вона сама, нехай подасть свою адресу до:

ІВАН КУЛЬМАТИЦЬКИЙ
825 Marmion Ave., Toledo 7, Ohio

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 17-го ДО 21-го БЕРЕЗНЯ 1947 РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

9)

ЗВІТ Д-РА Л. МИШУГИ ВІД РЕДАКЦІЇ „СВОБОДИ".

В редакційнім звіті „Свободи", предложеному тому рік XXI. Конвенції У. Н. Союзу, підкреслено дещо таке, що годилось піднести з цеї причини, що „Свобода" не була в нас звичайним часописом, але осередком такої творчої роботи, яка піднімала десятками років американських українців на щораз вищий щабель культурного розвою, заставляючи їх рівночасно підпомагати ще в міру своїх сил український нарід, наших рідних у старім краю: морально, матеріяльно і політично.

У нинішнім звіті хочу зазначити, що „Свобода" не тільки була в минулому тим важним чинником у нашому народньому життю, вона є ним далі, вона була ним і в минулому році. Мені здається, що навіть як би ми нині хотіли змінити отсе призначення „Свободи", то ледви, чи це могло б нам вдатись, не завдаючи смертного удару цілому нашому народньому життю в Америці. Так тісно отся наша „Свобода" є звязана з тим життям, стільки у ньому її власної живущої крови, як теж крови членів У. Н. Союзу, що „Свободу" читають та її піддержують.

Це не перебільшування і не перехвалювання, але дійсна правда. Згадую за це тільки тому, що все це накладає на тих, що працюють у „Свободі", як і на головний уряд певні обовязки дбати за неї, щоб її якнайдовше вдержати і постійно поліпшати. Маймо постійно на увазі, що „Свобода" це серце і душа старого українського покоління в Америці; знов її англійська частина, „Юкрейніен Віклі", це ідеї для родженого тут нашого покоління. Це теж часопис, що вже зачинає попадати в руки нових американських українців, що прибувають тепер з скитальщини, а яких число може скоро зрости до кількох тисяч, а дав би Бог, щоб зросло і до кілька десятків тисяч. Усе це, що тут родилось і виховалось, як і це свіже, що прибуває з Европи, треба нам ідейно й організаційно зляти докупи в У. Н. Союзі й в такій газеті, яка ще найвірніше віддає наші ідеали. З тих голосів, що їх уже можна було почути на цю тему, можна сказати, що це не є легка проблема. Тут треба великого такту і знання нового покоління, що вийшло з українських земель, як і розуміння тих, що родились на американській землі. Думаємо, що велика і глибока ідея може згодом вигладити усі розбіжности, а обєднання з новими силами скріпить ціле наше життя в Америці, а з цим збільшиться теж і допомога поневоленому українському народови в Европі. Це зближення уже зачинає проявлятись на сторінках „Свободи". Та це щойно початки, про які згадуємо тільки тому, щоб звернути увагу на цю важну проблему, яка вже виринула. Допомогти розвязувати цю проблему є тепер новим, важким завданням „Свободи" і „Юкрейніен Віклі". Припускаємо, що на цьому тлі розвинеться згодом широка дискусія між самими молодими, сebто тут родженими і тими, що прибули з Европи. Вона буде теж і на шпальтах „Свободи" і „Юкрейніен Віклі". З цього приводу можливо впаде з одної чи другої сторони не одно гірке слово, та ми певні, що згодом ці речі вирівнаються і природно розвяжуться.

Хочемо звернути увагу ще на одну обставину, яка не є новою, але стає щораз тяжчою до виконання. Редакцію „Свободи" ,як і цілий наш У. Н. Союз, вважає загал „громадською установою", яка повинна бути всюди заступлена, не зважаючи на те, скільки є сил в редакції „Свободи" чи в центральній управі Союзу. Від „Свободи" вимагається, що вона повинна давати нашому народньому життю не тільки напрям, але висилати своїх представників на наради різних Конгресових чи Допомогових Комітетів, виступати з промовами, рефератами і т. п., що одначе щоденній газеті з трьома, а бувало з тільки двома редакційними силами часто просто неможливо виконати. Тим більше тепер, коли редакція завалена додатковою працею у самій редакції, звязаною з недолею української скитальщини в Европі, з відповіддю на численні письма, які одержуємо, а які попри особисті справи пишучих, відносяться до різних важних питань, письменницького, мистецького, гуманітарного й політичного змісту. Воєнні часи унеможливили американським українцям нормальний звязок з старим краєм, а тим самим позбавили „Свободу" тих інформацій, які вона могла діставати просто з України, бодай з тої частини, що не була в лабетах Москви. Це далось „Свободі" таки добре в знаки у воєнних часах, коли вона не мала ніяких вістей про життя в Україні, воно відчувається ще далі, бо й нині американські українці відтяті від України в такий самий спосіб, як були відтяті в часі війни. Правда, маємо в Европі велику нову українську еміграцію, що недавно вийшла з України, але навіть з нею не навязано досі нормального контакту, коли іде про звязок з такими людьми, що моглиб допомогти оживити „Свободу" новим і цікавим українським матеріялом як журналісти, письменники, мистці, політики чи суспільні діячі. Таких людей на самій українській скитальщині в Европі є багато, про що переконують нас хоч би видавані там українські часописи, чи імена таких осіб, що відомі нам з передвоєнної видатної праці на різних ділянках українського життя. Від декого з них ми вже дещо одержували і містили у статтях чи фейлетонах, але все це дориворчне. Будемо старатись це направити, а властиво вже направляємо, але ледви чи це нам вдасться на більші розміри з причини, яка нас постійно давить. Є нею брак відповідних фондів. Ми не є в силі нині змінити цього положення, тому і не можемо оплачувати постійних кореспондентів в такий спосіб, щоб наша заплата була якоюсь заохотою, принукою. Такий є наш стан, оплаканий, але правдивий і тому саме наша заплата може бути тільки ратунком для когось, що є хвилево в крайній потребі, або малим додатком до праці якоїсь людини, що відчуває душевну потребу підтримувати українського духа в американських українців, розуміючи, скільки добра вони ще можуть зробити для української справи в будуччині. Так є теж і з американцями, як от з таким перекладачем як Персивал Конді, що постійно дає матеріяли до „Юкрейніен Віклі" за кілька долярів, головно з почування, що своїми перекладами з української літератури вкладає цінні скарби в англосаську культуру.

Не зважаючи на ці обставини, „Свобода", як нам здається, не зле інформує про американські й світові справи, про наше тут життя, як теж про те, що діється в Україні, чи з українською новою еміграцією. З писем, що доходять до нас від українців в Европі, маємо, як то кажуть, чорне на білім, що становище „Свободи" в українських справах правильне і відповідає почуванням подавляючої більшости українців в Европі, і то як в загально-українському, державному розумінні, так і у відношенню до міжпартійних сутічок на скитальщині та в змаганнях до обєднання цілої нової української еміграції в Европі в ціли створення одного репрезентативного тіла, що говорило б за поневолену Україну й її обороняло б. Це й повинно бути головним завданням цеї еміграції. Як в американських справах „Свобода" не є — маючи на увазі Демократичну Партію і Республіканську — „демократичною", ні „республиканською" газетою, так вона не є строго партійною у відношенні до українських партій чи угруповань, що є в Европі, головно серед нової української еміграції. В американських справах задержуємо вільну руку критикувати Демократичну чи Республиканську Партію, чи навіть обидві, так само ставимось і до українських справ в Европі. Але як ми завжди були навіть в американській партійній системі за повне обєднання в часі війни, а за конечність бодай обєднання у найважніших проблемах у часі миру, як от в справі американської закордонної політики, так ми є за конечне обєднання сил нової української еміграції в Европі, тим більше, що вона й досі не знає, що це мир, як не знає цього весь український нарід. Ми задержуємо вільну руку теж і щодо українських справ в Америці, обмежену хіба тим, що „Свобода" має придержуватись політичної лінії й традицій, передаваних конвенціями У. Н. Союзу, що є зовсім природним і зрозумілим явищем, бо ж часопис є офіціяльним органом організації. Не зважаючи на цю „вільну руку", „Свобода" лояльно попирала політичні й допомогові акції обидвох загально-народніх установ, яке створило наше зорганізоване громадянство, а це Українського Конгресового Комітету і Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. В подібний спосіб ми поступали й давніше, попираючи, наприклад, довголітню працю „Обєднання Українських Організацій в Америці".

„Свобода" не зводила теж ніяких полемик, а відповідала комуністам і комунізуючим тільки на таке найконечніше, що могло б декого баламутити, як в загально-американських справах, так і українських.

(Тут обговорено в звіті ширше інші речі, що їх треба вважати нападами на „Свободу", а на які „Свобода" досі не відповідала, щоб не абсорбувати уваги громадянства непотрібними дискусіями і сварками, а зате зужити по змозі всі наші сили на скріплення політичної та гуманітарної акції в користь української справи та українських скитальців).

Приходиться ще згадати за робітничу проблему, але це було основно обговорене в минулому звіті. До цього ще могли б ми додати хіба це, що нині справджується якнайдокладніше усе це, чого ми так боялись, коли обговорювали робітниче положення в краю в часі останньої Конвенції. Маю на думці оце законодавство в конгресі, що вже підготоване, а яке дехто називає просто „проти-робітничим". Та про це ми вже стільки написались у газеті, що було б витратою часу ще раз це вияснювати. Ствердимо, що на робітництві мститься тепер комуністична пропаганда та диктатура різних юнійних босів. Проте віримо, що в конгресі переможе здоровий американський розум і таки не перейде там ніякий такий проект, що міг би вважатись справжнім ударом у самі робітничі юнії і нарушити ці права, що їх робітництво вже собі здобуло. Ми є проти невідповідальних страйків, але й проти невідповідальної впертости промислових магнатів, або іншими словами ми є проти сваволі, проти диктаторської поведінки зправа і зліва, а за перевагу завжди і у всьому громадського інтересу.

Хочемо звернути увагу ще на таку обставину, що відносяться критичні завваги, що „Свобода" не віддзеркалює цілости українського життя на місцях. Усі дописи писані якби на один лад, з тою хіба відміною, що можна їх поділити на дописи про концерти, збірки і подружі чи які там ювилеї. А що там у якійсь громаді думають, чим живуть, як розвязують проблеми з молоддю, чи що інше, про це дуже мало або нічо. Наприклад: Є в громаді кілька адвокатів, лікарів чи інших професіоналістів, є бизнесмени, музики і т. п. Мало хто з них забирає голос в пресі. Правда, вони є вже тепер головно з тут родженого покоління і можливо живуть іншим життям як старе покоління. Та „Свобода", як сказано, є теж і „Юкрейніен Віклі", тому це нове життя повинно відбиватись як не в „Свободі", то в „Юкрейніен Віклі", але цього нема, а властиво є його дуже мало.

Є теж постійні домагання, щоб ми доконче видавали книжки з тих повістей, що друкуємо в „Свободі", бо українські книжки вичерпуються. Домагаються теж відбиток з довших статтей, що мають тривку історично-наукову, мистецьку, статистичну чи подібні вартість. Домагаються, щоб видавати принаймні дві нові українські книжки на рік з творчости нових українських письменників в подібний спосіб, як У. Н. Союз взявся видавати книжки про Україну в англійській мові. Пропонують, щоб У. Н. Союз зменшив різні допомоги на менше важні цілі, а взявся за видавання українських книжок, як бувало колись, бо інакше незабаром цілком забракне української книжки в Америці.

Хочемо звернути увагу головних урядників ще й на це, що на місцях рішучо замало ініціятиви в поширюванні книжок про Україну, виданих У. Н. Союзом англійською мовою. Мені здається, що це є така загально-народня справа, що її треба б порушувати не тільки на мітінгах відділів У. Н. Союзу, але й на всіх вічах і народніх святах. Що більше, ми повинні подбати на місцях, щоби були люди, що мали б цю важну справу завжди на увазі, а тим самим мали книжки для негайної розпродажі, а не тільки для замовлень. Книжка наша видана артистично, тому вже сама її поява на мітінговім чи вічевім столі притягне цілком певно не одного їй ближче придивитись і купити, а крім цього вона притягне око і не одного з визначних американців, що їх тепер запрошуємо на наші віча і свята. Кілька добрих книжок про Україну, написаних визначними людьми і виданих поважними американськими видавництвами — це велика пропаганда на вічу чи святі навіть для нас самих, що часто за це забуваємо, а не то для американців, що перший раз таке бачуть власними очима. Крім цього це уможливлює Союзові продовжати далі свою культурну працю. Тому, коли ведемо в Свободі спеціяльну пропаганду за такі видання, а будемо її знов тепер вести у звязку з появою нової книжки про Україну, треба ,щоб головні урядники доложили на місцях особливого труду, щоб ці книжки розходились між своїми і американцями іншого походження.

Ще одно: Заки зійдемось знов на річні наради головного уряду У. Н. Союзу, відбудесь нова пресова кампанія „Свободи", в місяці жовтні, згідно з ухвалою XXI. Конвенції. Ця кампанія буде показчиком, що буде далі з „Свободою". Перша кампанія, що ми її перевели і зібрали понад $8,000, була новістю, а друга буде виявом справжнього розуміння ваги українського слова в Америці, включно з тим словом, що його передається англійською мовою, як це є у нашому „Юкрейніен Віклі". Память айте на це головні урядники, а теж вискажіть свою думку, що треба б ще робити з нашого боку, щоб кампанія була успішна і обіймала більше число нашого членства. З тим теж звязана справа, що зробити, щоб дістати більше молоді, що передплачувала б принаймні „Юкрейніен Віклі", як уже не платить за „Свободу". Це є дуже важна проблема, яку треба уже доконче зрушити з місця.

Думаю, що дискусія дасть нагоду редакції вияснити чи навіть порушити це й інші справи, звязані з „Свободою". Думаю, що всі ми добре розуміємо, яке важке завдання спало нині на цей одинокий в світі щоденник, видаваний українською мовою, що має спромогу друкувати дійсну правду про Україну і український нарід. У цій трагічній добі українського народу найстарший часопис американських українців мусить зібрати останні сили, щоб вдержатись на висоті свого завдання, а головний уряд і членство У. Н. Союзу мусять йому в цьому допомагати. На тім кінчу і дякую від імені редакції головному урядові за співпрацю, прохаючи рівночасно вибачення, коли через брак більшого числа сил до праці не є часом у нашій „Свободі" так, якби ми всі собі цього бажали.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевенка, від. 156, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. травня, в Гром. Домі, точно в год. 2. пополудні. Просимо всіх членів бути на зборах, бо є дуже важна справа до полагодження. — В. Новак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Мир, від. 324, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. травня, в Укр. Галі, 800 Н. 23. ул., в год. 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі обовязково повинні прийти і вирівнати свої залеглости. — За уряд: А. Слободян, предс.; В. Павлівський, кас.; Г. Бучко, секр.

ТАРЗАН, ч. 1595. Сусід у потребі.

Відпочавши після пригоди з пігмеями, в короткім часі, неструдженний малпочоловік пустився на полювання звірини для свого прожитку.

Та до його уха долетіли звуки, викликані шарпанням.

Прослідивши, Тарзан найшов молодого леопарда, що попав у залізні сильця.

У малпочоловіка кожна звірина, що попадала в засідку людини, викликувала співчуття. Тому він обережно взявся за звільнення леопарда.